

Kauppakadun ja Kuninkaankadun katusuunnitelmaluonnoksen hyväksyminen nähtävillä oloa varten**Kaupunkisuunnittelujohtaja Juha Romppanen**
Kaupunkisuunnittelun tukipalvelut

Kohde	Katusuunnitelmat koskevat Kauppakatua (välillä Vuorikatu - Maaherrankatu) ja Kuninkaankatua (välillä Minna Canthin katu - Kauppakatu). Nähtäville asetettavat kadut sijaitsevat Vahtivuoren (02) kaupunginosassa.
Lähtökohdat	Kuopion keskustan liikennejärjestelyjen kehittämisperiaatteet määritettiin 21.8.2006 hyväksytyssä Kuopion keskustan osayleiskaavan liikenneselvityksessä. Jatkosuunnittelu eli Kuopion keskusta-alueen liikenteen yleissuunnitelman laatiminen käynnistettiin em. päätöksen pohjalta vuonna 2007, joka hyväksyttiin 21.4.2008. Selvityksissä määritettiin, että jalankulun ja pyöräilyn uutena, keskustan läpi johtavana pääreitteinä kehitetään itä-länsisuunnassa Kauppakatua. Ko. katua kehitetään samassa yhteydessä myös muutoin korkeatasoisemmaksi kävelypainotteiseksi kaduksi, joka yhdistää jalankulun ja pyöräilyn sekä kadunvarsipysäköinnin. Yleissuunnitelmassa linjattiin samalla, että Kuninkaankatua parannetaan samassa yhteydessä, tavoitteena liittää Tuomiokirkko selkeämmin Snellmaninpuistoon ja rauhoittaa ajoneuvoliikennettä kadulla. Kauppakadusta ja Kuninkaankadusta laadittiin kaksi yleissuunnitelmavaihtoehtoa (VEA ja VEB), jotka olivat kaupunkirakennelautakunnan käsittelyssä 24.5.2017 ja julkisesti nähtävillä 5.6.–21.6.2017. Nähtävillä oloaikana suunnitelmista jätettiin viisi muistutusta/mielipidettä. Yleissuunnitelmavaihtoehtojen tarkoituksena oli esittää kaksi erilaista periaateratkaisua, joilla Kauppakatua ja Kuninkaankatua kehitetään vuonna 2008 hyväksytyn keskusta-alueen liikenteen yleissuunnitelman linjausten mukaisesti ja kerätä kaupunkilaisten sekä sidosryhmien kommentteja vaihtoehtoisista. Saatuja mielipiteitä ja muistutuksia arvioitiin syksyn 2017 aikana. Arvioinnin perusteella valittiin vaihtoehto A:n mukainen yleissuunnitelma, jota kehitettiin lopullisen katusuunnitelman pohjaksi. Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi Kauppakadun ja Kuninkaankadun yleissuunnitelman 1.11.2017. Suunnitelman hyväksymisen jälkeen 13.11.2017 pyydettiin yleissuunnitelmas-ta Kuopion Kulttuurihistoriallisen museon lausunto, joka on liitteenä. Museon lausunnossa todetaan, että Kuninkaankadun katualue ei enää kunnolla hahmotu pääkatumaisen levyisenä johtuen eri kiveystyypeistä ja pollaririvin sekä valaisinpylväiden aiheuttamasta rajauksesta katutilaan. Lausunnon mukaan jatkosuunnittelussa tulisi asiaan kiinnittää huomiota, sillä historiallisen kaupunkikuvan kannalta olisi tärkeää säilyttää pääkadunomainen katutila. Museo pitää lausunnossaan tärkeänä, että Kauppakadun ja Snellmaninpuiston sisäänmenokulmaukset rajautuvat toisistaan pollareiden lisäksi myös kiveystyyppin vaihdoksella tai selkeän rajauskiven käytöllä. Lisäksi museo puoltaa ensisijaisesti valaisinpylväiden käyttöä Kauppakadulla, koska vaijerivalaistukselle ei löydy Kuopiossa historiaan pohjautuvaa perustetta.

24.01.2018

Suunnittelualan asemakaava on lainvoimainen, kaava on hyväksytty vuonna 1978. Katualueet ovat kaupungin maanomistuksessa. Katualueita ympäröivät tontit ovat pääosin yksityisessä maanomistuksessa. Suunnitelmissa esitetyt viherrakenteet ovat ohjeellisia eivätkä vahvistu katusuunnitelmassa.

Nykytilanne

Kauppakatu (välillä Vuorikatu - Maaherrankatu) on nykyinen keskusta-alueen kokoojakatu, joka liittyy länsipäästään Kauppakadun kävelykatuosuuteen ja itäpäästään vuonna 2011 saneerattuun Kauppakadun katuosuuteen (väli Maaherrankatu - Satamakatu). Ajoradan leveys on nykyisin noin 7.30 metriä, kadun eteläreunassa on noin 2.00 metriä leveät maksulliset kadunvarsipysäköintipaikat. Autopaikkoja on katuosuudella yhteensä noin 30 paikkaa. Kadun molemmilla reunoilla on noin 2.50 metriä leveät jalkakäytävät, jolloin osuudella ei ole nykyisin pyörällä ajamista mahdollistavaa turvallista katutilaa (ajoradalla).

Kauppakadun nopeusrajoitus on nykyisin 40 km/h. Vuorikadun, Kuninkaankadun ja Maaherrankadun liittymät ovat nykyisin liikennevalo-ohjattuja. Kauppakadun vuonna 2011 saneeratulla katuosuudella (väli Maaherrankatu - Satamakatu) on 3.50 metriä leveä yhdistetty jalkakäytävä ja pyörätie sijoitettu kadun pohjoisreunaan.

Kuninkaankatu (välillä Minna Canthin katu - Kauppakatu) on nykyinen keskusta-alueen kokoojakatu. Ajoradan leveys on noin 8.50 metriä ja kadun molemmilla reunoilla on noin 2.50 metriä leveät jalkakäytävät. Kuninkaankadun nopeusrajoitus on 40 km/h. Katuosuudella ei ole nykyisin kadunvarsipysäköintiä.

Rakenteelliset ja liikenteelliset ratkaisut**Kauppakatu**

Kauppakatu välillä Vuorikatu - Maaherrankatu muutetaan pyöräkaduksi. Pyöräkatu on sekaliikenteenä toteutettu korkeatasoinen pyöräliikenteen yhteys, jossa pyöräliikenteellä on autoliikenteeseen nähden ensisijainen asema. Pyöräkadulle ei ole Suomessa vielä omaa liikennemerkkiä, joten kadulla noudatettavat liikennesäännöt merkitään ensimmäisessä vaiheessa nykyisen lainsäädännön mukaisesti pihakatu-merkillä. Pyöräliikenteen sujuvuuden turvaamiseksi pyöräkatuun liittyvät kadut asetetaan väistämisvelvollisiksi.

Maksullinen kadunvarsipysäköinti sallitaan vain merkityillä paikoilla. Pysäköintipaikat sijoitetaan kadun molemmille reunoille, jotta ne ovat helpommin saavutettavissa molemmista ajosuunnista. Molemmiin puoliin sijoittelulla saadaan lisäksi autojen ajolinjasta loivasti kaareileva, joka vaikuttaa alentavasti ajonopeuksiin. Pysäköintipaikkoja saadaan kadun varteen yhteensä 19 kappaletta. Lisäksi Maaherrankadulle Snellmanipuiston puoleiseen reunaan sijoitetaan kaksi uutta pysäköintipaikkaa. Pyöräkatuosuudella ei käytetä reunakiviä eikä muitakaan liikkumista haittaavia porrastuksia.

Pihakatu-liikennemerkin myötä katuosuuden nopeusrajoitus muuttuu 20 km/h. Kauppakadun ja Vuorikadun sekä Kauppakadun ja Kuninkaankadun liikennevalo-ohjaukset poistetaan ja liittymäalueet tehdään korotettuna. Vuorikadun ja Maaherrankadun liittymiin asennetaan Kauppakadun suuntainen yliajettava reunakivi, joka ehkäisee ajoneuvojen turhaa kääntymistä Kauppakadulle. Kuninkaankadun ja Maaherrankadun liittymiin sijoitetaan teräspollareita ohjaamaan ajoneuvoliikennettä. Maaherrankadun risteysaluetta kaivennetaan uuden niemekkeen avulla. Pyöräliikenne jatkaa Maaherrankadun

24.01.2018

liittymästä sataman suuntaan Kauppakadun pohjoisreunan nykyistä yhdistettyä jalkakäytävää ja pyörätietä pitkin.

Kauppakatu - Maaherrankatu liittymän liikennevalo-ohjaus säilytetään ja valot saneerataan täysin samassa yhdessä muun rakennustyön kanssa.

Kuninkaankatu

Kuopion keskusta-alueen liikenteen yleissuunnitelman periaatteita noudattaen ajoneuvoliikennettä rauhoitetaan Kuninkaankadulla kaventamalla ajorata 5.00 metriseksi ja leventämällä jalkakäytäviä Tuomiokirkon puolella 5.00 metriseksi ja Snellmaninpuiston puolella 3.00 metriseksi. Ajoneuvoliikenne rajataan katualueen keskelle reunakivien, valaisinpylväiden ja teräspollareiden avulla. Katuosuuden nopeusrajoitus muutetaan 30 km/h. Kauppakadun ja Kuninkaankadun liittymä tehdään Kuninkaankadun suunnasta korotettuna. Minna Canthin kadun liittymään asennetaan Kuninkaankadun suuntainen yliajettava reunakivi, joka ehkäisee ajoneuvojen turhaa kääntymistä Kuninkaankadulle. Kadunvarsipysäköintiä ei sijoiteta Kuninkaankadulle, jotta historiallinen kaupunkikuva Tuomiokirkon ja Snellmaninpuiston välissä säilyy.

Tuomiokirkon puolen jalkakäytävän ja ajoradan väliin sijoitetaan näkymälään 8 cm:n reunakivi, jotta jalkakäytävän sivukaltevuus ei muodostu liian jyrkäksi. Snellmaninpuiston puolella ajoradan ja jalkakäytävän välinen reunakivi on samassa tasossa.

Yöajokiellot

Itä-Suomen poliisilaitos on aiemmin vuonna 2016 tiedustellut mahdollisuutta asettaa yöajokielto (klo 22–06) Kauppakadulle (Vuorikatu - Kuninkaankatu) ja Vuorikadulle (Minna Canthin katu - Kauppakatu) liikenteen valvonnan helpottamiseksi ja yöaikaisen ”kortteliajon” vähentämiseksi. Tällöin yöajokielloa ei asetettu, koska niiden asettamiselle ei nähty erityisiä liikenneturvallisuusperusteita. Lisäksi todettiin, ettei yksittäisten katuosuuksien asettaminen yöajokieltoon vähennä ”kortteliajoa”, vaan todennäköisesti siirtää sen jollekin toiselle katuosuudelle.

Katusuunnitelman mukaisessa tilanteessa katujen luonne muuttuu merkittävästi nykytilasta, jonka johdosta poliisin aiemmin esittämä yöajokiellon asettaminen on perusteltua liikenneturvallisuuden kannalta. Yöajokielto (klo 22–06) asetetaan Kauppakadulle (Vuorikatu - Maaherrankatu), Vuorikadulle (Minna Canthin katu - Kauppakatu) ja Kuninkaankadulle (väli Minna Canthin katu - Tulliportinkatu). Yöajokielto ei koske linja-autoja, takseja, huolto- ja tontille ajoa.

Tasaus ja kuivatus

Katujen tasaukset ovat suunniteltu olemassa olevan ympäristön ehdoilla ja myötäilevät nykyistä tasausta. Kadut kuivatetaan järein ja hulevesikaivoin. Katujen hulevedet ohjataan alueen nykyisiin hulevesiviemäriverkostoihin.

Pintamateriaalit, kalusteet ja kasvillisuus**Kauppakatu**

Katu verhoillaan reunasta reunaan uudella pinnastaan tasaisella harmaalla graniittikiveyksellä, jollaista on käytetty Kauppakadun kävelykatuosuudella. Pintakiveyksen kuvio on sama kuin kävelykeskustassa, mutta käännettynä salmiakin muotoon ja rajattuna punaisella pinnastaan tasaisella graniittikivellä. Pysäköintiruudut merkitään valkoisella pinnoitteella. Suojatiet kivetään mustavalkealla raidoituksella.

24.01.2018

Yksityiskohtaisessa toteutussuunnittelussa tutkitaan erillisen rajauskiven käyttöä pollareiden lisäksi Kauppakadun ja Snellmanipuiston sisäänmenokulmauksissa.

Polkupyöräpysäköintipaikat sijoitetaan Puusepänkadun, Kuninkaankadun ja Museokadun liittymiin. Pyöräpysäköintipaikkojen kappalemäärät tarkentuvat yksityiskohtaisessa toteutussuunnittelussa. Puusepänkadun ja Vuorikadun välissä kadun pohjoisreunalla sijaitsevan tukimuurin yhteyteen asennetaan kaarevia penkkejä ja tukimuurin päälle istutusruukkuja.

Kuninkaankatu

Kuninkaankadun Snellmanipuiston puoleinen jalkakäytävä verhoillaan vanhan Kuopion katujen mukaisesti kenttäkiveyksellä. Jalkakäytävän keskelle sijoitetaan graniittinen palkkikiviraita. Tuomiokirkon puoleinen jalkakäytävä sekä suojateiden jatkeet Snellmanipuistoon verhoillaan helppokulkuisella pinnastaan tasaisella harmaalla graniittikiveyksellä, jollaista käytetään myös Kauppakadulla. Ajoradalla käytetään Kauppatorin vanhaa nupukiveystä. Suojatiet kivetään mustavalkealla raidoituksella.

Suurin osa Kuninkaankadun valaisinpylväistä varustetaan kukka-amppeleilla kävelykeskustan tapaan.

Valaistus**Kauppakatu**

Katu valaistaan uusilla korkeatasoisilla LED-ripustusvalaisimilla. Kuopiosta taltioitujen historiallisten valokuvien perusteella ripustusvalaistusta on aikoinaan käytetty esimerkiksi Kauppakadulla. Valaisimena käytetään samaa valaisinmallia kuin kävelykeskustassa ja saneeratuissa ydinkeskustan rännikaturistikoissa. Valaisimet kiinnitetään vaijerin avulla katualueen reunoilla uusiin pylväisiin tai ankkuroimalla vaijerit kiinteistöjen seiniin. Seinäkiinnitysmahdollisuutta tutkitaan rakennesuunnittelijan toimesta ja asia selviää yksityiskohtaisessa toteutussuunnittelussa.

Pylväsmallina käytetään vanhan Kuopion tyyllisiä ristikkopylväitä. Kaikki uudet ristikkopylväät varustetaan erillisellä tapahtuma-aikaisella sähkönsyöttöpisteellä, jotta vältetään pitkiltä pinta-asenteisilta johtovedoilta. Pysäköintipaikkojen kulmiin sijoitetaan pollarit, joiden sivuissa on valoaukotukset. Pollareiden sisään asennetaan LED-spottivalaisimet. Kauppakatu - Kuninkaankatu ja Kauppakatu - Maaherrankatu risteysalueille Snellmanipuiston sisäänmenokäytävien läheisyyteen sijoitetaan korkeat ristikkopylväät, joissa on kolme/neljä LED-valaisinta eri suuntiin. Korkeat ristikkopylväät valaistaan sisältä kahdella LED-kohdevalolla.

Museolta pyydettiin lisäksi kannanottoa Kauppakadulla sijaitsevasta, 1930-luvulta peräisin olevasta valaisinpylvästä, jossa on talvisodan aikaisessa pommituksessa syntyneitä sirpalevaurioita. Pylväs jää uudessa tilanteessa vaille varsinaista käyttöä. Museolle esitettiin, että pylväs siirretään Kuninkaankadulle talvisodan pommituksen uhrien muistolaatan yhteyteen. Museo piti kannanotossa mahdollisena sekä pylvään säilyttämisen nykyisellä paikallaan että sen siirron muistolaatan läheisyyteen. Pylvään säilyttämistä pidettiin historialliselta kannalta tärkeänä.

Kuninkaankatu

Katu valaistaan uusilla korkeatasoisilla LED-pylväsvalaisimilla. Valaisimena käytetään samaa valaisinmallia kuin kävelykeskustassa ja saneeratuissa ydinkeskustan rännikaturistikoissa ja pylväänä perinteisiä kartiopylväitä. Snellmanipuiston ja Tuomiokirkon välisen suojatien yhteydessä käytetään samaa

24.01.2018

valaisin- ja pylväsmallia kuin Tuomiokirkon portailla sekä uudistuvassa Snellmaninpuistossa.

Katuturvallisuus

Kauppakadulle varaudutaan sijoittamaan katuturvallisuutta parantavat tapahtuma-aikaiset ajoesteet, joiden avulla katuosuus pystytään tarvittaessa sulkemaan ajoneuvoliikenteeltä esimerkiksi erilaisten katutapahtumien aikaan. Tapahtuma-aikaisten ajoesteiden sijoittelu on esitetty katusuunnitelma-luonnoksessa.

Esitetään, että mahdollisten katutapahtumien aikana Kauppakadulla käytetään ensisijaisesti siirrettäviä betoniporsaita katuosuuden sulkemiseksi. Väli-aikaisesti paikalle tuotavien betoniporsaiden aiheuttama kustannus on ollut kauppatorin ympäristössä 1 000 - 1 500 €/tapahtuma, jonka on tähän mennessä yleensä kustantanut tapahtumajärjestäjä. Tarvittaessa betoniporsaiden ulkoasusta järjestetään design-kilpailu. Lisäksi Kauppakadulle asennetaan uusia valvontakameroita.

Suunnittelun aikana on selvitetty myös irrotettavien törmäyspollareiden saatavuutta ja kustannusvaikutusta. Törmäyspollareiden perustukset/maankurrit tulisi rakentaa pintakiveyksien alle jo kadun rakentamisen yhteydessä. Irrotettavat törmäyspollarit asennettaisiin erilaisten katutapahtumien aikaisesti suojaamaan Kauppakatua mahdollisilta ajoneuvolla suoritettavaa iskua vastaan ja estämään muukin autoliikenne kadulla tarpeen vaatiessa.

Markkinoilta on saatavissa erilaisia irrotettavia törmäyspollarimalleja, erot ovat lähinnä törmäyskestävyydessä ja käsiteltävyydessä. Korkeimman turvan antava ns. Antiterrorism-pollarimalli on suunniteltu pysäyttämään 6 800 kg:n ajoneuvo nopeudella n. 50 km/h. Törmäyspollareiden asennusvälisuositus on noin 1.40 metriä, jotta auto/autot ei mahdu ajamaan pollareiden välistä. Tiheä asennusvälisuositus tarkoittaisi Kauppakadun tapauksessa 38 kpl:tta pollareita. Yksi pollari kustantaa noin 4 500 €/kpl eli kokonaiskustannusarvio olisi noin 170 000 € (+asennustyö).

Matalamman suojan antava pollarimalli on suunniteltu pysäyttämään 2 000 kg:n ajoneuvo nopeudella n. 50 km/h. Yksi pollari kustantaa noin 2 000 €/kpl eli kokonaiskustannusarvio olisi noin 80 000 € (+asennustyö).

Edellä mainittuja kustannuksia ei ole huomioitu katujen kokonaiskustannusennusteessa.

Esteettömyys

Suunnittelualueen suojatiet on suunniteltu esteettömiksi.

Kunnossapitoluokka

Kadut ovat kunnossapitoluokassa I.

Kustannukset

Katujen kokonaiskustannusennuste on n. 1.8 milj. € (alv. 0 %), jakautuen:
Kauppakatu n. 1.3 milj. €
Kuninkaankatu n. 0.5 milj. €

Kustannusarviot sisältävät katurakenteiden, kadun pintarakenteiden (graniittikiveyksiä), kuivatuksen, katukalusteiden ja valaistuksen rakennuskustannusten lisäksi suunnittelu- ja rakennuttamiskustannukset.

Kauppakadun rakentaminen aloitetaan vuonna 2018. Snellmaninpuiston saneeraus käynnistyy myös Kauppakadun rakentamiseen liittyviltä osilta, mm. puiston rajalla olevan tukimuurin uusinnalla. Snellmaninpuiston saneeraus jatkuu vuonna 2019, jolloin puisto rakennetaan loppuun. Kuninkaankadun

24.01.2018

rakentaminen on ajoitettu tämän hetkisessä investointiohjelmassa vuodelle 2019.

Vaikutusten arviointi**Arvio ilmastovaikutuksista**

Hanke on ilmastopoliittisilta vaikutuksiltaan positiivinen, koska katujen rakentaminen parantaa keskustan kevyen liikenteen verkostoa edistään kävelyä ja pyöräilyä.

Yrityspoliittinen lausunto

Hanke on yritysvaikutuksiltaan positiivinen, koska se työllistää rakennusalaan ja parantaa Kuopion keskustan yleisilmettä.

Suunnittelusta tiedottaminen

Asukastilaisuutta ei ole kohteen osalta erikseen pidetty vaan katualueeseen rajautuville kiinteistöille lähetettiin loppuvuodesta 2017 erillinen tiedote saaneerauksesta. Lisäksi yleissuunnitelmavaihtoehtojen nähtävillä olosta ja hyväksytystä yleissuunnitelmasta on tiedotettu kirjeitse katualueeseen rajautuvia kiinteistöjä

Esitys

Esitän, että kaupunkirakennelautakunta hyväksyy Kauppakadun ja Kuninkaankadun katusuunnitelman nähtävillä oloa varten.

Liitteet

- 21 3760/2017 Kulttuurihistoriallisen museon lausunto Kauppakadun ja Kuninkaankadun yleissuunnitelmasta
- 22 3760/2017 Kauppakatu - Kuninkaankatu sijaintikartta
- 23 3760/2017 Kauppakadun katusuunnitelman pienennös

Valmistelija

Mikko Niskanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5336

Päätösehdotus

Palvelualuejohtaja Jarmo Pirhonen

Lautakunta hyväksyy kaupunkisuunnittelujohtajan esityksen.

Päätös

Merkitään, että kaupunginhallituksen edustaja Pekka Kantanen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

